

BŘEZOVÁ KŮRA

ČÍSLO 301

ŘÍJEN 2021

SLOVO ÚVODEM....

Seigo bojovníci a nováčci kmene Shawnee!

Máme za sebou měsíc, který by se mohl nést ve znamení jakéhosi znovuzrození spolupráce mezi midewiwinskými kmeny, které vedle sebe existují přes třicet roků v rámci jednoho města. Slovní spojení „vedle sebe“ však bohužel v posledních letech platilo více než doslovně, a to i přesto, že s jedním z nich jsme nějakou dobu dokonce sdíleli stejnou budovu na Sušilově ulici a také spolu kdysi prožívali společné chvíle letních táborů. Z různých důvodů, které se z pohledu dneška mohou jevit dnešní generaci jako malicherné spory dávno zašlých časů, však poté nastalo období vzájemné izolace a jakéhosi míjení. Přesto každý z nich kráčel dál stezkou indiánské motivace a nikdy se zcela nezřekl zásad a tradic, které nás všechny spojovaly v midewiwinském kruhu, ačkoli si třeba v minulosti prošel obdobími, kdy tato motivace mohla být upozaděna či se zase vracela s o to větší intenzitou. Ostatně tyto turbulence známe i z naší kmenové historie, není to tak dávno, co byl dnes již opět vcelku běžný indiánský oděv u našich bojovníků spíše výjimkou a takový capote neznali ani ti největší pamětníci v řadách našich členů....

Již dlouho nezněl nad našimi hlavami šamanský bubínek svolávající adepty ohnivického či wagamedského kurzu ke společnému setkání a potřeba znovu zaslechnout jeho magický hlas vyvstala nejen u Šavanů, ale právě i v kmenech Mazaskazi-wanča a Naška-pi. Proč tedy právě při této příležitosti nespojit síly a neotevřít dveře našich týpí vzájemné spolupráci? Na počátku tohoto školního roku se tedy sešli náčelníci kmenových Rad orlích per a začali se radit o možnosti společného kurzu. Následně byla účast nabídnuta i kmenům Mohawk a Ksigudan a i zde jsme se setkali se souhlasnou reakcí.

Dlouho nemožné se tedy stalo skutkem v předvečer 114. sněmu našeho kmene, kdy byly vykřesány jiskry, které vzápětí zažehly zahajovací oheň velkého setkání midewiwinských šamanů, wagamedů, ohnivců a přizvaných psích bojovníků – nových adeptů tohoto posvátného společenství - a bibagedův mocný hlas promlouval k přítomným o slavné minulosti a nadějně budoucnosti. Na tvářích přítomných byla znát radost z opětovného setkání a mnozí setrvali na místě v družném hovoru ještě dlouho po zakončení celého obřadu.

Sa. TAWASUTA

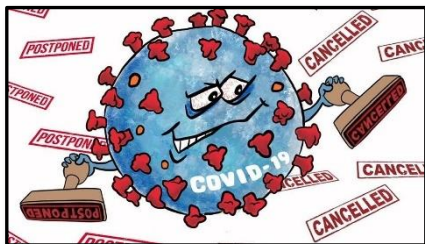
DROBKY Z ČINNOSTI KMENE

... nadřizený v zaměstnání naší náčelnice se rozhodl nezištně podpořit skauty a věnoval nám fungl nová kamna. Takové dary se rozhodně neodmítají a vzhledem ke stavu naší klubovny a nutnosti uskladnit v ní táborový materiál nám kamna pomohou občasným zatopením ve skladu udržovat naše vybavení v relativním suchu a zajistit mu tak delší životnost. Děkujeme! S instalací kamen pak přislíbila pomoci další dlouholetá dobrá duše Shawnee - taťka od Lišky a Lasičky, kterému tímto také posíláme velký dík!

... s blížícím se koncem listopadu se krátí čas na zaplacení kmenových poplatků. Mnozí členové již peníze uhradili, stále je však i dost těch, kteří tak ještě učinit nestihli. Samozřejmě jako každý rok je možné uhradit nyní polovinu poplatku a do konce února uhradit zbytek.

... pandemie covidu nás bohužel nehodlá hned tak opustit, a i letos nám komplikuje život. Jedním z důsledků další vlny, která aktuálně nabírá stále více na síle i v našem okrese, je zpřísnění vládních opatření. Co to znamená pro skautskou činnost a jak to bude s testováním před našimi akcemi, jste se již mohli dočíst v emailu od náčelnice. O případných změnách budete samozřejmě dále informováni. Prosíme, dodržujte pravidla, chráňte tím sebe i své kamarády.

... další slova díky letí do Příbrami k Samotářovi, který narazil na internetu na informaci o likvidaci brašnářské dílny a možnosti nákupu kůží ve slevě. Zakoupil pár kousků i pro náš kmen. Potřebujete-li někdo kůži pro svoji potřebu (obal deníku, materiál pro korálkování, výrobu váčků apod.), ozvěte se náčelnictvu! Samotář plánuje návštěvu zmíněného brašnářství ještě zopakovat!

SAFARI

9. ŘÍJNA 2021

Ráno v devět hodin jsme se sešli u obecního úřadu ve Zvoli, kde jsme celou akci zahájili společným nástupem a představením nováčka (Ríši). Odtud jsme se pak vydali na cestu k Léharově chatě, kde jsme se přesně dozvěděli, co nás dnes čeká.

Celé dopoledne jsme hráli hru, podle které byl název akce – Safari. Všichni (včetně vedení) jsme byli rozděleni do tří skupin: Lovci, Pytláci (Liška, já, Oheň, Bety a Vrabčák) a Správa parku (vedení + Větvíčka). Lovci v prostoru pod chatou chytali zvířata (sbírali na lístech), která obvykle žijí v Africe, takže např. gepard, slon, antilopa... Jenže lovit je mohli jen s platnou licencí, pokud byli přistiženi bez ní, šli do vězení. S ulovenými zvířaty (max. třemi) šli nad chatu, kde je u správy parku vyměnili za peníze. Pytláci chytali lovce na lovu a brali jim chycená zvířata, lovci si od pytláků mohli kupovat zvířata, výhoda tohoto obchodu byla, že se mohlo pohybovat s cenou. Pytláky však chytala a posílala do vězení správa parku.

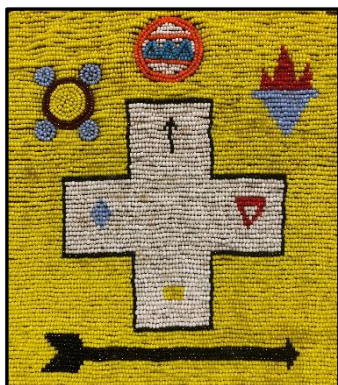
O půl jedné jsme šli po družinách vařit oběd. Káňata měli těstoviny se zeleninou a vejíčkem, Vlci udělali zeleninový salát, Sovy těstoviny s omáčkou z protlaku a Medvědi vařili kuřecí vývar (stihli to jen taktak, ale stálo to za to). Do vaření společných obědů se zapojili všichni, někdo krájel, míchal, loupal cibuli, staral se o oheň... Potom jsme pěkně s plnými bříšky ještě šli hrát společnou hru (boj mezi družinami, Káňata x Vlci, Medvědi x Sovy). Úkolem bylo společnými silami obrátit deku za co nejkratší čas, tak aby nikdo nešlápl vedle.

Na zakončovacím nástupu se vyhlášovala Javorová nažka za září, oznámili se výsledky dopolední hry (za mladší vyhrál Beran, u starších Pytláci) a bodování obědů od poroty (starší – 1. Káňata, 2. Vlci, mladší – oba rody se umístili stejně). Po třetí hodině jsme se vraceli zpět k obecnímu úřadu, odkud jsme se každý po vlastní ose vydali domů. Za mě se tato akce velmi povedla a myslím, že jsme si ji určitě všichni užili 😊.

Sg. Čivava

ZAHÁJENÍ OHNIVECKÉHO A WAGAMEDSKÉHO KURZU

22. ŘÍJNA 2021

Je to již čtyři a půl roku, kdy byl v našem kmene otevřen ohnivecký kurz a několik vybraných členů Shawnee dostalo tehdy na Kopretinové louce šanci vyrazit na stezku, po níž po vzoru HIAWATHOVA Neskenonu kráčely již desítky adeptů midewiwinského společenství. Na konci tohoto kurzu jsme si nové ohnivecké váčky pověsili na krk jen dva – Eddie a já. A nutno dodat, že ostatní tehdejší účastníci už dnes ani v řadách kmene nejsou.... Čas totiž neúprosně běží a od té doby nám povyroستla další šavanská generace, která byla ve

zmíněné době takřka ještě kmenovou drobotinou, dnes však patří k hlavní hybné síle kmene. Najdeme je na čelních příčkách aktuální Třináctky OP bodovaných bojovníků, jsou mezi nimi vítězové celoročního bodování, někteří z nich začínají pomáhat s vedením rodů mladších a zúročují tak zkušenosti nabyté během několika roků své kmenové činnosti. A právě jim byla nabídnuta šance stát se součástí ohniveckého spolku Midewiwin.

Čivava, Sedmikráska, Vrabčák, Liška a Korálka. Tato pětice má před sebou náročné zkoušky, které prověří jejich znalosti a schopnosti v právě začínajícím ohniveckém kurzu, doplňuje ji podnáčelnice Eddie, která vstupuje do kurzu wagamedského. Zahájení se konalo symbolicky v předvečer kmenového sněmu. A taktéž symbolicky je tento kurz společný pro všechny zábřežské midewiwinské kmeny – Shawnee, Mazaskazi wanča (Zlatá lilie) a Naška-pi (Žáby). Své zástupce do kurzu vyslaly také kmeny Mohawk (Imnu a Samotář) a Ksigudan (Dan a Lentilka).

Zahajovací obřad proběhl ve Slibové rokli nad Zábřehem, tedy na památném místě, které vidělo nejen mnoho slibových ohňů zábřežských oddílů, ale již také

sněmovní oheň našeho kmene. Sem tedy svolal šamanský bubínek nejen naše adepty, kteří byli nic netušící vytrhnuti ze společného odjezdu na 114. sněm.

Slavnostní hranici zažehnuli šaman MAKATAI a wagamed AJAGU a celý obřad vedl samotný bibaged Midewiwinu šaman TUWANAKHA. Dále byli přítomni šaman SOEWAH, šaman WAKIŠAKA, wagamed HANTEWIN, wagamed ČANTEPI a náčelníci kmenových Rad Orlich per zábřežských kmenů šaman WAČINTONKA, wagamed MAGASKAWIN a já. Všichni jmenovaní dodali celému obřadu na patřičné vážnosti a rád bych jim na tomto místě poděkoval za to, že přijali naše pozvání a setkali se po letech ve společném kruhu právě při příležitosti zahájení společného ohniveckého a wagamedského kurzu. I oni si těmito stezkami poznání kdysi prošli a svou přítomností dali svým následovníkům najevo, že si roků strávených v našem společenství váží, a ačkoli už třeba někteří z nich nejsou ve svých kmenech čini, jsou stále ochotni v případě potřeby podat svoji pomocnou ruku. A někteří z nich doslova, však se s nimi dnešní adepty během kurzu ještě potkají a budou se moci zaposlouchat do jejich vzpomínek a vyprávění či se od nich něčemu přiučit.

Před jejich zraky každý z přítomných adeptů (a později i ti nepřítomní) přijal nabízenou výzvu. Výzvu, kterou možná, jak už to bývá, nakonec nesplní zdárně všichni, ale která každému z nich poodkryje nejen mnohé znalosti, ale také je jistě nechá nahlédnout do jejich vlastního nitra, zjistit, co se v nich skrývá a čeho jsou schopni. Rada orlich per našeho kmene si přeje, aby na závěr kurzu mohla ve svých řadách uvítat co nejvíce nových ohniveckých tvář!

Sa. TAWASUTA

VÝPRAVA DO LANŠKROUNA

22.-24. ŘÍJNA 2021

Sraz 17:05 na vlakovém nádraží Zábřeh. Hned po příjezdu jsme se dozvěděli, že Dredy nepojede a vlakem pojedeme s WATOKNAPOU. Pár z nás si vedení vzalo hned na začátku bokem a někam je odvedli.

Vlakem jsme jeli do Lanškrouna krásným údolím a v Rudolticích jsme čekali asi půl hodiny na další vlak. Aby nám to rychleji utíkalo, hráli jsme „žabičky, žabičky, hop“ a „moje nohy, tvoje nohy, oči“. Druhý vlak byl plný k prasknutí, a tak jsme stáli. Šli jsme na klubovnu. Na klubovnu jsme dorazili první, a tak jsme venku hráli na schovávanou. Potom jsme se najedli a hráli jsme „na mrkvičky“. Po nějaké době přijeli ostatní i s Danem. Ještě se nám nechtělo jít spát a hráli jsme „tleskanou“. Večer těsně před spaním jsme zpívali. A potom jsme šli spát.

Další den ráno nás probudila WATOKNAPA hrou na kytaru. Společně jsme se nasnídali a šlo se do města. Ve městě jsme měli „Hru městem“, za mě nejlepší úkol z celé hry bylo měnění sirky s náhodnými lidmi. Museli jsme taky lovit minci z kašny nebo se ptát lidí

na různé otázky. Ve 12:00 jsme vyrazili zpět na klubovnu. Uvařili jsme si oběd. Odpolední program měli na starost rádcové. Všichni jsme zalezli do jedné klubovničky a hráli jsme „bingo“, zatímco dospělí chystali sněm. Dorazili i TUWANAKHA s WAKIŠAKOU a AJAGU. Navečeřeli jsme se a potom začal sněm. Po sněmu jsme dělali kraviny s Kanyatarou a hráli jsme na klavír.

Další den ráno jsme se sbalili, nasnídali, a protože jsme ještě měli čas, tak jsme ještě hráli nějaké hry před klubovnou. Rozloučili jsme se s Mohawky a šli jsme na nádraží. V Rudolticích jsme zase čekali, a tak jsme hráli „žabičky, žabičky, hop“. Ve vlaku jsme dojídali sladkosti, co nám zbyly, a na nádraží už čekali rodiče. Za mě to byl moc hezky strávený víkend v krásné klubovně.

boj. Oheň

114. SNĚM SHAWNEE

23. ŘÍJNA 2021

V klubovně střediska Dikobraz a Zubr v Lanškrouně se sešli bojovníci našeho kmene znovu po téměř dvou letech, aby zde opět usedli do sněmovního kruhu.

Tentokrát společně s bojovníky kmene Mohawk, pro které to byl 18. sněm, a hosty z kmene Ksigudan – šamany Sa. TUVANAKHOU a Sa. WAKIŠAKOU a bojovníkem Danem. Dalším hostem v našem kruhu byl Sa. AJAGŮ – wagamed našeho kmene.

Všechny bojovníky do kruhu přivedl gao-sed Imnu z kmene Mohawků. Sněm zahájil a také vedl šaman Sa. TAWASUTA, který se stal v srpnu hlavním šamanem kmene. Pomyslný oheň v podobě čtyř svíček na čtyřech světových stranách a ústřední svíčky uprostřed zapalovali Sg. Sedmikráska, Sg. Čivava, Ga. Vrabčák, Va. Liška a ohnivec Sg. Eddie.

Na úvod zazněly zpěvy – nejprve za RAPO (šaman Sa TAWASUTA), ve kterém zaznělo také vysvětlení proč se v pátek na nádraží oddělili někteří členové od hlavní skupiny. Důvod byl ten, že naše RAPO společně s ostatními kmeny v Zábřehu vyhlásilo ohnivecko-wagamedský kurz, který byl zahájen ve Slibové rokli. A právě adeпти zapalovali i náš sněm, patří k nim však ještě Va. Korálka.

Jako další v pořadí byl zpěv náčelníků kmenů (za Šavany WATOKNAPA, za Mohawky Kanyatara a za Ksigudan WAKIŠAKA) a poté zástupců družin. Někteří měli premiéru, ale rozhodně všichni zvládli svoji řeč na výbornou. Za Vlky promluvila Va. Liška, za Medvědy Va. Hobit, o činnosti Sov promluvila Sg. Čivava a u Káňat to byla Sg. Sedmikráska, za Koníky dostala slovo na závěr Sg. Eddie.

Mezi zpěvy zazněly první písně, u kterých se o doprovod postaral Kanyatara s WATOKNAPOU.

Družiny se těšily na boje o skalpy, a i tentokrát to byly napínavé boje. Jako první se bojovalo o skalp zdatnosti. Čtyři zástupci z družiny dostali každý po lžičce a jeden společný pingpongový míček. Štafetou měli za úkol obejít sněmovní kruh s míčkem na lžičce v ústech a předat dalšímu bez pomoci rukou. Velice zajímavá byla taneční chůze Va.

Lišky a pohodička Ríši, naopak k pousmání byla opakovaná předávka míčku mezi Va. Hobitem a Danem. Nejrychlejší byla Káňata.

Další skalp byl skalp ochránářství, kdy zástupci družiny dostali papír s písmeny a jejich úkol zněl: „Ke každému písmenu dopiš nějaké zvíře či rostlinu“. Všechny hodně potrápilo písmeno “U”, nakonec si na ušovku vzpomněla nejrychlejší Čivava, a tak získala tento skalp pro společenství mladších rodů a Ksigudanu.

Třetí v pořadí byl skalp lesní moudrosti. Zde dostali zástupci do rukou šlachu a korálky. Úkol se zdál jednoduchý – navléknout co nejvíc korálků za určitý čas, ale pokud se vám nepovede udělat kulatý konec, tak to ne a nejde navléknout. Skalp pro svůj rod Vlků získala Va. Liška.

Poslední skalp je skalp tábournictví, který prověřil jednotlivé zástupce v odhadech míry, váhy i času. Na každý odhad byl určen jeden člen družiny. Tento boj vyhráli nakonec spojenci mladších družin a Ksigudanu.

Po další písničce přišel na řadu boj jednotlivců o muže - ženu sněmu. Titul získala tentokrát Bety z Káňat – WAŠTE.

Závěr sněmu patří od pradávna udílení OP, hodností, mistrovství a pasování do hodností a šlechtických titulů. Nebylo tomu jinak ani ten-

tokrát. Šamani postupně vyzvali všechny, kteří si nahlásili svá OP, a po krátkých proslovích jim je také udělili. Před kmenové posvátnosti pokleklo celkem 11 našich bojovníků a požádali celkem o 33 OP. Va. Liška získala hodnost Gaosed a bojovník Větvička hodnost Vanata. Další obřad, který se nevidí příliš často, je udílení zkoušky tří orlích per, kterou již před nějakou dobou splnil Samotář. Imnu poklekl před sněmovní oheň, když splnil poslední podmínku, která mu chyběla k získání mistrovství „Znalec indiánů“.

Sněm jsme ukončili tradičním kruhem přátelství a večerní písní, při které nás vedla Sg. Eddie.

Sa. WATOKNAPA

SLAVNÁ TŘINÁCTKA SHAWNEE

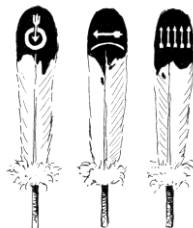
Bodovaní bojovníci:

1.	Sagamor	Sedmikráska	63	OP	2 mistrovství
2.	Gaosed	Liška	53	OP	
3.	Gaosed	Vrabčák	48	OP	
4.	Vanata	Korálka	51	OP	
5.	Vanata	IQ	39	OP	
6.	Vanata	Sasanka	28	OP	
7.	Vanata	Větvička	12	OP	
8.	Boj.	Bety	17	OP	
9.	Boj.	Čmelák	9	OP	
10.	Boj.	Oheň	7	OP	
11.	Boj.	Morče	4	OP	
12.	Boj.	Mrkvička	1	OP	
13.	-	-	-	-	

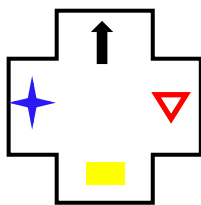
Činní bojovníci:

1.	Sachem	WATOKNAPA	134	OP	6 mistrovství
2.	Sachem	AJAGU	104	OP	6 mistrovství
3.	Sachem	TAWASUTA	92	OP	6 mistrovství
4.	Sagamor	Eddie	91	OP	2 mistrovství
5.-6.	Sagamor	Čivava	63	OP	2 mistrovství
5.-6.	Sagamor	Sedmikráska	63	OP	2 mistrovství
7.	Ranger	Lasička	56	OP	
8.	Gaosed	Liška	53	OP	
9.	Gaosed	Vrabčák	48	OP	
10.	Vanata	Korálka	51	OP	
11.	Vanata	IQ	38	OP	
12.	Vanata	Sasanka	28	OP	
13.	Vanata	Hobit	20	OP	

KDYŽ SE ŘEKNE SHAWNEE....

V minulém čísle jste se mohli dočíst o našem základním uspořádání, tedy o šavanských družinách (rodech), jejich zařazení v rámci kmene a také o Kmenové radě – kapitánském můstku Shawnee. Další radou fungující uvnitř našeho kmene je **Rada poct (RAPO)**. Tu tvoří činní šavanští ohnivci všech tří stupňů, tedy **ohnivci, wagamedí a šamani**. V jejím čele stojí samozřejmě šaman, má-li jich kmen víc, volí si z nich RAPO tzv. hlavního kmenového šamana, neboli náčelníka RAPO. Úkolem této rady je dbát o udržování kmenových tradic a obřadů, rozvíjet ohnivectví, uznávat a udělovat OP (od wagamedů výše), připravovat kmenové sněmy, vést Knihu sněmů a Knihu orlích per, aktualizovat Zápisník OP atd.

Kde je však možné nalézt počátky našeho ohnivectví? Jsou neodmyslitelně spjaty se společenstvím zvaným Midewiwin. Historie tohoto společenství ohnivců se začíná psát dávno před vznikem Shawnee. V sobotu 11. září 1982 na brdských Manádách, tedy v místech, které byly pomyslnou Mekkou českých trampů, zálesáků, woodcrafterů, skautů, zkrátka volně smýšlejících milovníků lesů, řek, luk a přírody vůbec. Toho dne se zde sešli zástupci pražských kmenů Neskenon, Alcatraz, Huroni a Meherin a také zábřežského kmene Cherokee. Domluvili se na vzájemné spolupráci a na dalším rozvoji myšlenek ohnivectví a obřadnictví, které ve svém kmenu Neskenon uvedl v život jeho zakladatel a náčelník Ivan Makásek - HIAWATHA (s nímž se někteří z vás mohli o mnoho let později setkat osobně na jubilejním 100. sněmu Shawnee). Za znak Midewiwinu byl vybrán stylizovaný dakotský kříž větrů, který můžete vidět na obrázku výše a jeho symboly ostatně dobře znáte z našich sněmů.

Právě založený Midewiwin sdružoval ohnivce, jejichž kmeny tábořily v indiánských stanech, používají třístupňový ohnivecký systém (ohnivec, wagamed, šaman) a dodržují společné tradice založené právě v Neskenonu, který měl tehdy za sebou již 17 let své činnosti.

Časem se k Midewiwinu hlásí další a další kmeny a jejich počet nakonec atakoval dvacítku! Fungování spolku a vzájemnou komunikaci zajišťuje Rada šamanů, která dále pořádá také výroční sněmy, Velké indiánské hry a setkání kmenových

Rad orlích per. Koordinaci všech těchto setkání a vyhotovování a rozesílání zápisů má na starost volený bibaged.

Za dobu své existence si Midewiwin prošel obdobím překotného rozmachu ale i roky útlumu, zažil konce mnoha kmenů a také vznik nových, některé se štěpily, jiné se časem přirozeně přeměnily na kmeny rodinné. Původně pražské tržiště se dnes nachází spíše v Zábřeze, kde se k midewiwinským zásadám tradičně hlásí hned tři kmeny, které právě zahajují společný ohnivecký a wagamedský kurz. Doufejme, že tento kurz nebude labutí písní obnovující se spolupráce, už sám náčelník Tekumseh spatřoval v jednotě a pospolitosti sousedících kmenů jedinou záruku jejich přežití a zdárného růstu!

Sa. TAWASUTA – s pomocí materiálů bibageda Midewiwinu Sa. TUWANAKHY

HIAWATHA se chystá zapálit společný oheň Velkých her Midewiwinu na Drozdovské Pile v roce 2007

O OBŘADECH V ČINNOSTI

OHNIVCŮ MIDEWIKINU

Obřadů v našich kmenech se uchytilo jistě několik desítek s využitím mnoha nezbytných pomůcek, které nazýváme posvátnostmi a pro nezasvěcené je mnohdy zakázáno se jich byť jen dotýkat - jsou pro ně TABU!

Posvátnosti kmene uchovává skupina ohnivců (Rada Poct, Petaho, Rada Orlich per) většinou v truhle nebo kožených váčcích a chová se k nim s patřičnou úctou a opatrností.

Posledně jsme hovořili o kmenových wampumech a štítech, nyní pohovořme o posvátné dýmce čili kalumetu.

Většinou je tvořen troubelí z tvrdého dřeva a hlavičkou z katlinitu (druh mastku, kamene oblíbeného indiány), hlíny či dřeva. Dýmku ozdobí šaman pery dravce, barvou, stužkami či korálky. Síla samotného obřadu je v symbolech - ostatně jako u většiny obřadů, není tedy nutné z dýmky skutečně kouřit a posvátný kinnikinnick (indiánský tabák z vonných bylin) lze nahradit libovolnými bylinami využívanými při obřadech (pelyněk, šalvěj, préríjní tráva, máta, cedr atd).

Během táboření uchovává šaman dýmku v koženém vaku, a pokud chce zvýšit význam místa obřadu, často bývá dýmka vložena nad posvátné místo s vytvořeným obětištěm z kopečku hlíny, kde jsou zapíchnuty dvě dřevěné vidličky (viz foto výše). Při saunových obřadech bývá zde navíc položena i bizoní lebka, která může být rovněž ozdobena barvou či korálkovanou výšivkou.

Pokud chce šaman vykonat skutečný obřad, má možnost jej buď vykonat pouze sám za všechny zúčastněné, a pak je na něm, který z mnoha variant obřadů pro danou chvíli zvolí.

V mimořádných případech se dýmka pošle i dalším vybraným osobnostem či se postupně předá všem, ale v tom případě musí obřadník předat účastníkům přesné instrukce, aby se předešlo zbytečným nedorozuměním.

Sa. TUWANAKHA

KDE SE VZALO ROUCHO?

Každý z vás, kdo zasednul ve sněmovním kruhu, tu posvátnou atmosféru poznal. První chvíle každého sněmu se nesou ve znamení obřadního zahájení, rody nastupují ke svým štítům, zaznívá zahajovací formule o Manitouových synech, je zažehnuta přichystaná hranice či alespoň symbolické svíčky, koná-li se sněm uvnitř. A všichni přítomní samozřejmě přihlíží těmto okamžikům oděni ve svém rouchu.... Zvláště od těch zvědavějších nováčků zaznívají občas otázky, proč roucha vlastně nosíme, kde se vzaly a jestli je nosí jen náš kmen. Ptát se je samozřejmě správné, je dobré o našich tradicích něco vědět a nespokojit se s pouhým kopírováním něčeho, co nám vlastně nic neříká. Rozhodl jsem se tedy oprášit část příručky, kterou jsem kdysi vypracoval jako jednu z podmínek svého ohniveckého kurzu, třeba vám roušku tajemství alespoň trochu poddhalím....

Počátky tradice obřadních rouch jsou úzce spjaty s počátky světového woodcrafterského hnutí a samozřejmě s osobou jeho zakladatele Ernesta Thompsona Setona. Woodcraft obecně čerpá z kultury a způsobu života původních obyvatel severoamerického kontinentu, není tedy nijak překvapivé, že i v případě sněmovních rouch se jeho zakladatel inspiroval právě u indiánů. Roucha vyrobená z vyčištěných bizoních kůžeštin byla součástí zimního oděvu, často byla malovaná různými geometrickými vzory, nezřídka na nich byly s použitím obrázkového písma zaznamenány důležité události v životě jednotlivce či jeho kmene (viz obr. vpravo – odžibwejské roucho s vyobrazením bitvy u Little Bighornu).

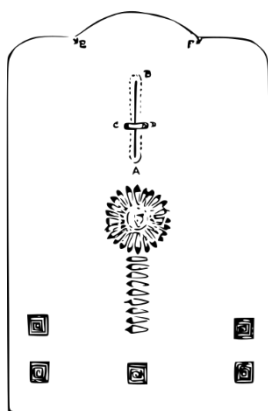

E.T.Seton zmiňuje sněmovní roucha již v „základní příručce“ této organizace - ve Svitku březové kůry (poprvé vydán v USA v roce 1906 pod originálním názvem The Birch Bark Roll of Woodcraft). V této knize jsou roucha popisována jako jeden ze základních atributů hnutí a Seton je dělí na roucha kmenová a sagamorská. Kmenové roucho má sloužit jako jakási standarda (vlajka) woodcrafterského kmene, která má být při sněmu zavěšena za poradní skálou či na stěně místnosti, a kromě woodcrafterského a kmenového znaku mají za použití obrázkového písma zaznamenávat vybrané události z historie kmene a orlí pera a mistrovství získaná členy kmene. Ukázkou takového roucha můžete

vidíte na velmi známé fotografii E.T.Setona sedícího právě před kmenovým rouchem (viz obr. vpravo).

Naproti tomu sagamorské roucho (viz obrázek níže vlevo) je již osobní záležitostí člena kmene a jak už název napovídá, právo nosit jej mají pouze ti, kteří byli pasováni do hodnosti sagamora. Co se týče podoby těchto rouch, stanovuje Seton dvě zásady – roucho musí být rovné a hladké a musí na něm být vyobrazený sagamorský kruh z orlích per uprostřed něhož je zobrazen osobní znak nositele roucha, a dále musí nést woodcrafterský znak a znak nositelova kmene. Další výzdoba je již na zvážení majitele (symboly získaných mistrovství a

orlích per, znaky obrázkového písma, jelenicové třásně, korálky apod.). Smyslem existence výše popsaných rouch je bezesporu naplnění jedné z 9 hlavních zásad woodcraftu, a sice “Malebnost ve všem”. Paradoxem je skutečnost, že přinejmenším v rámci českého woodcrafterského hnutí se výše popisovaná sněmovní roucha příliš neuchytila. Daleko častějším atributem našich woodcrafterů jsou tzv. šerpy poct, které jsou rovněž nošeny při slavnostních příležitostech a opět slouží k zaznamenání získaných orlích per, mistrovství a hodnosti získané při pomyslné cestě na vrchol posvátné hory (vy tuto šerpu vidáváte u sachema TUWANAKHY).

Z dalších nositelů myšlenky obřadních rouch můžeme jmenovat např. organizaci The Kindred of the Kibbo Kift založenou roku 1920 bývalým spolupracovníkem a pozdějším oponentem Roberta Baden-Powella Johnem Hargravem. Tento socialisticky založený spisovatel a umělec pracoval zpočátku nadšeně ve vedení nově vzniklé skautské organizace, aby se s ní později pro své stále sílící pacifistické postoje nadobro rozešel a rozvinul myšlenku Setonova woodcraftu. Mimo jiné od něj převzal i myšlenku obřadních rouch (jedno z rouch

užívaných v Kibbo Kiftu viz obrázky vpravo dole na předchozí straně). Ta však byla na počátku 30. let 20. století nahrazena novým stejnojmenným krojem této organizace – zelenými košilemi. V té době se ale již organizace pod vlivem nastupující hospodářské krize dostává stále více na tenký led politiky a na začátku 2. svět. války je zakázána. Po ní již nedosáhne svého předválečného významu a postupem doby zaniká. Artefakty z její historie jsou uloženy v Museum of London včetně jednoho exempláře roucha.

Další mládežnickou volnočasovou organizací, která ve své činnosti užívá obřadní roucha, je Camp Fire. Tato původně výhradně dívčí organizace vznikla roku 1910 v USA jako alternativa k Boy Scouts of America. Od roku 1975 je však koedukovaná, sdružuje tedy dívky i chlapce. Slavnostní roucha (viz obr. vpravo) byla od počátku povinnou výbavou členky Camp Fire, jejich design si bral za vzor podobu ženských indiánských šatů. Střih byl jednotný, výzdoba roucha pak samozřejmě individuální. Organizace sama pod svou obchodní značkou roucha šila a svým členkám v základním provedení bez výzdoby prodávala. Dívky si poté roucha zdobily samy, k výzdobě byly používány jednak dřevěné korálky (tzv.

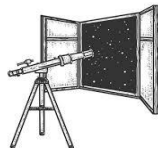

Honor beads, tedy korálky poct), které děvčata získávala za splnění vypsanych zkoušek (obdoba Setonova systému orlích per), a jednak kožené nášivky, které nesly určité symboly. Organizace vydávala Knihu symbolů, která obsahovala jednak jasně definované symboly a jednak pravidla pro tvorbu symbolů vlastních. Dalším slavnostním doplňkem k těmto rouchům byly i mokasiny. Od roku 1946 (kdy byla představena nová “uniforma” Camp Fire - tmavě modrá “bolero” vesta), jsou v Camp Fire tato roucha nepovinná, přesto při slavnostních příležitostech dosud používána.

Bylo by zcela jistě možné dohledat a zmínit některé jiné mládežnické organizace, které ve své činnosti využívaly či dodnes využívají obdobná obřadní roucha, jejichž účelem je v prvé řadě dokreslení atmosféry prováděných specifických obřadů, nicméně dvě výše zmíněné mají přímou návaznost na Setonův woodcraft a staví na stejných základech, na nichž stavěly a stavějí skautské, tábornické či woodcrafterské oddíly v našich podmínkách, midewiwinské kmemy, k nimž patří i ten náš, jistě nevyjímaje.

Sa. TAWASUTA (s pomocí Knihy lesní moudrosti E.T.Setona, webu wikipedia.org a dalších internetových pramenů)

HISTORICKÉ OKÉNKO

KAŽDOU (VELKOU) ŘÍŠI ČEKÁ ZÁNİK

V historii se mnohokrát ukázalo, že není možné na věčnost udržet velký státní celek. Jedna velká říše zanikla přesně před pěti sty lety.

Indián. Většina lidí si pod tímto slovem asi představí muže žijícího někde v pláních Severní Ameriky, spícího v týpí a lovícího bizona. Indiáni sice žili v Severní Americe na území dnešních Spojených států a Kanady, ale ve způsobu života se lišili podle toho, kde a v jakých podmínkách žili. Indiáni však nebyli jen v severní části Nového světa, ale žili od Aljašky až po Patagonii. Jak již napovídá název, dnešní téma bude jedna velká indiánská říše. Říše, která v mnohém předběhla svou dobu a ve svém zřízení mnohem více představovala moderní státy. Říše, na jejíž zničení se Evropané toužící po půdě a uznání zaměřili ve svém dobývání Ameriky jako první a kterou zničili před pěti sty lety. Byla to Aztécká říše.

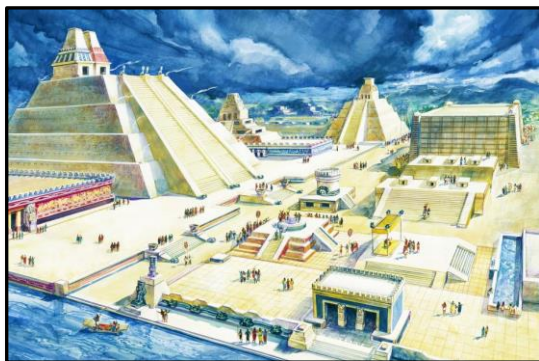

Aztékové žili na poloostrově Yucatán, kde se dnes rozkládá Mexiko. Byl to mocný národ, který ve vrcholu své slávy, což bylo v 15. století před příchodem Evropanů, čítal na 10 milionů obyvatel. Hlavním městem byl Tenochtitlán. Věnovali se především zemědělství, a tak jako většina přírodních národů měli

své bohy a náboženské a kulturní obřady. Měli skvěle propracovaný státní systém a v mnohém předběhli svou dobu. Zajímavé je i hlavní město, které je ze strategických důvodů postaveno na vodě a vedou k němu jen tři mosty.

Říše by mohla dále vzkvétat, kdyby nebylo Hernána Cortése (1485-1547). Tento španělský conquistador (dobyvatel) se měl stát vedoucím objevné výpravy, která podrobněji prozkoumá stále neznámou pevninskou Ameriku. Výprava je Cortésovi zakázána, i přesto ale v podstatě „uteče“ a s 550 muži vyjede 18. února

1519 na širé moře. Po přistání na Yucatánu nechá potopit všechny své lodě a vydává se na dobrodružství, na jehož konci bude buď sláva a zlato, které údajně Aztékové vlastní, nebo smrt. Místní menší kmeny se naštěstí postaví na stranu Cortése – přijmou křesťanství, a protože mají spory s Aztéky, společně s nimi vyrazí do vnitrozemí.

Evropané byli Tenochtitlánem ohromeni, protože nikdy neviděli tak velké město s tak dobrým konceptem.

V té době je nejvyšším vládcem Aztéků Moctezuma II. A když Cortés se svými lidmi i indiány dorazí v listopadu roku 1519 ke břehu jezera, na němž se rozkládá Tenochtitlán, Moctezuma ho pozve do města – dle legend si totiž myslí, že by mohlo jít o návrat bohů (bílá kůže, koně – v Americe neznámá zvířata...). Prý mu

Mít město na vodě jen se čtyřmi mosty má své výhody i nevýhody. Evropané dokázali skvěle využít těch nevýhod.

udělal to nejlepší. Po týdnu se však ukázala pravda. Vůdce Aztéků je zajat a stává se loutkou, která bude vládnout, jak chce Cortés. Následující měsíce jsou ve znamení menších roztržek mezi bílými a rudými.

dokonce řekne něco ve smyslu: „Pane, jsi unaven. Cesta tě vyčerpala, ale nyní jsi dorazil na zemi. Přišel jsi do svého města. Přišel jsi usednout na svůj trůn, pod jeho baldachýn. Králové před tebou, tvoji zástupci, ho střežili a uchovali pro tvůj příchod.“ Výprava byla ubytována ve městě a Moctezuma věřil, že

Moctezuma II.

Hernán Cortés

je definitivně dobyto a částečně zničeno. Asi nejlépe může konec aztécké civilizace a začátek nové éry symbolizovat kříž vztyčený na území hlavního města. Cílem Cortése, který si tímto činem zařídí slávu do konce života, není všechny Aztéky zabít (těch je dnes v Mexiku asi milion), jen si je podrobit a postarat se, aby se chovali, jak chce on. A stejně bylo naloženo i s ostatními kmeny Střední Ameriky.

V létě následujícího roku je již všem Aztékům jasné, že Evropané nepřišli jejich zemi spasit – ale zničit, takže se vzbouří a při velkém krveprolití (zemřelo několik tisíc bělochů i indiánů), během něhož je aztécký vládce zabit, vyženou bílé z města. Koho indiáni zajmou, toho rituálně obětují a umučí. Asi nejlogičtější by bylo nechat Aztéky dále žít, uznat porážku a odjet. Cortés, který však ví, že se stejně nemá kam vrátit, je však hnán touhou po moci. Pod vedením stavitele lodí začne uprostřed lesa stavba lodí. Cortés se totiž rozhodl Tenochtitlán dobýt jinak – po vodě. Po deseti měsících příprav nechá části lodí přenést k jezeru, kde je smontuje a započne blokádu města. Tuto formu války indiáni neznají a nemohou se nijak bránit. A kromě nedostatku jídla se vyskytne další problém – neštovice, kterými byli domorodci nakaženi a nejsou vůči nim imunní. Během osmdesátidenní blokády se tak počet Aztéků sníží o třetinu. V květnu 1521 zahájí Cortés útok. Po vodě i po mostech. Aztékové se pochopitelně brání, ale je jasné, že nemohou vydržet dlouho (i vzhledem k neštovicím a dalším nemocem a hladu, který je stále decimuje). A o přijetí porážky nechtěl Moctezumův nástupce Cuauhtémoc ani slyšet. V srpnu ale přichází konec a město

Pád Aztécké říše byl vlastně začátkem konce indiánů. O deset let později je dobytá Incká říše a postupně dochází i na další kmeny – včetně známých severoamerických indiánů. V lidské historii se mnohokrát ukázalo, že žádná říše nemůže být říší navždy (i když se to tak může zdát) a vždy se najde nějaký problém, který říši zvenčí nebo zevnitř rozežere. Ukázal to starověký Řím, Osmanská říše i Sovětský svaz. Aztékové bohužel doplatili na přílišnou důvěru v neznámý národ. Zajímavý je i osud města Tenochtitlán. To bylo po dobytí zničeno a dnes ho na mapě již nenajdeme. Snadno se ale můžeme podívat na místo, kde se rozkládalo. Dnes tam totiž leží jedno z největších měst na světě a symbol Latinské Ameriky: Mexico City. Není to zvláštní?

Ga. Imnu (obrázky: epochaplus.cz, stoplusjednicka.cz, reflex.cz, zpravy.aktualne.cz, deadlistfiction.fandom.cz, novinky.cz)

Mexico City, město, které vyrostlo na místě zaniklého Tenochtitlánu.

OHLÉDNUTÍ ZA KEŇOU I.

Kde vlastně jen začít? Tolik zážitků, co jsem za pouhý měsíc v Keni zažila, by vystačilo na celou knihu (samozřejmě kdybych měla talent a trpělivost na psaní), pokusím se ale alespoň touto formou posdílet pár střípků, které se mi zaryly do paměti a do srdce.

V prvním článku (viz minulá BK) jste se mohli dočíst něco málo o začátcích mé cesty a práce na Rusinze, což je kouzelný ostrůvek Viktoriina jezera (2. největší jezero na světě), psala jsem jej první týden pobytu a od té doby jsem získala ještě mnohé zážitky.

Ale abychom to vzali od podlahy, jak se říká, povím vám, jak je vlastně možný, že jsem do Keni dostala. Nebylo to rozhodně tak jednoduché, že bych si řekla „tak, co si takhle zaletět do Afriky“. Byl to celkem dlouhý proces. Prvním impulzem byla výzva od mé univerzity v Ostravě, kterou jsem si pouhou náhodou přečetla ve školním časopisu. No a semínko v hlavě začalo klíčit a růst, možná to bylo částečně i tou sociální izolací, která lezla i mně na mozek. No a tak jsem si řekla, že se do výzvy přihlásím. Večery jsem strávila sepsáním motivačních

dopisů a dny učením na zkoušky. Nevím, jak se to přihodilo, ale asi o měsíc později jsem už seděla v Ostravě na rektorátu a obhajovala, proč by měla univerzita podpořit můj výjezd. No a pak už jsem musela vydržet jen pár týdnů čekání a nervů, než jsem dostala ten kouzelný mail do schránky. Prošla jsem! A pak začaly přípravy, školení s psy-

choložkou o kulturních odlišnostech, seminář s Danou – ředitelkou tohoto celého česko-keňského projektu. Smekám před ní klobouk. Chtělo to neskutečnou kuráž – začít budovat sirotčinec, školu a kliniku jako žena a běloška zároveň, v zemi s naprosto odlišnými zvyklostmi a kulturou. Současně začala organizovat program Adopce na dálku, o kterých jste určitě už někdy slyšeli. Znamená to, že si člověk/rodina/škola/firma vybere dítětko, které chce sponzorovat, a posílá mu finanční podporu, aby mohlo chodit do školy. V Africe je totiž opravdová chudoba, kdy často nemají nic k snědku a není nic neobvyklého, že má jedna rodina klidně 10 dětí. A to je pak opravdu fuška se o všechny postarat. Sama jsem pomáhala se záchranou neskutečně podvyživené holčičky a pak si uvědomíte, že hláška „Co by za to daly děti v Africe...“ je opravdu skutečná. Nicméně holčička Rose je momentálně díky správné stravě stabilizovaná a z toho mám obrovskou radost! Na horní fotografii je Rose 5 měsíců (2,3 kg po hospitalizaci), na dolní ve věku 5,5 měsíce (3,5 kg) ♥.

Školský systém v Africe taky není žádná hitparáda, představte si vrátit se do časů našich babiček, kdy dostat rákoskou přes prsty nebylo nic neobvyklého. A i tohle se projekt Centra Narovinu snaží změnit, na Ostrově Naděje (tak se jmenuje centrum, ve kterém jsem dobrovolničila) se nic takého stát nemůže. Všichni učitelé i personál prochází školením Montessori pedagogiky, což je způsob nenásilného vzdělávání. Proto je to tak výjimečné, jako jediná instituce v Keni děti fyzicky netrestají, ale snaží se je motivovat ke studiu zdravým způsobem.

Převážná část mé práce se ale odehrávala v sirotčinci. V Keni je opravdu spousta sirotků, je to způsobeno jak chudobou, tak nedostatečnou zdravotní péčí. Není ale bohužel neobvyklé, že děti v sirotčinci skončí, protože se o ně rodiče špatně starají nebo je dokonce týrají. Neustále mě ale překvapuje, že i přesto, jak těžké

osudy tyto děti mají, rozdávají tolik úsměvů a lásky ostatním. A celkově, kdykoliv jsme si vyrazili třeba jen na procházku, každý nás zdravil, vítal, děti na nás volaly „Mzungu, mzungu“ (znamená to běloch) a už jen vzít nás za ruku jim vykouzlilo úsměv na tváři. No ale v čem spočívala moje práce v si-

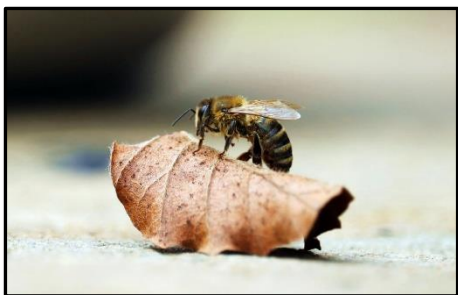
rotčinci? Byly to jak běžné provozní činnosti jako například servírování jídla, umývání nádobí, pomoc s úklidem, zašívání oblečení, ale tou hlavní náplní byla příprava volnočasových aktivit. S dětmi jsme zvládli spoustu výtvarných projektů, tančili, hráli nejrůznější hry, nebo prostě jen odpočívali u pohádek. No, co si budeme... loučení a odjezd mi trhaly srdce, ale o tom zase příště.

Sg. Eddie

<https://www.centrumnarovinu.cz/> odkaz na projekt, kdyby se někdo chtěl juknout

VČELAŘSKÝ ROK

Cestou do Lanškrouna na naši celovíkendovou akci jsem si užíval pohledů na konečně plně probuzený podzim. Stromy oblékly krajinu do nejrůznějších odstínů žluté, oranžové, červené i hnědé barvy a celé toto nádherné jeviště bylo ozářeno chladnými paprsky podzimního Slunce a přikryté

až kýčovitě modrou a zcela vymetenou oblohou. Shrnuto, podtrženo a jedním slovem pojmenováno – nádhera....

Měsícem říjnem však včelařský podzim již končí. Listopad, který se po něm ujme vlády nad krajem, je mezi včelaři v rámci včelařského roku zpravidla počítán již mezi měsíce zimní. I během října mohou teploty vystoupat dostatečně vysoko na to, aby se včely vydaly z úlů nasbírat poslední zásoby pylu, ale větší provoz na letácích a v česnech je spíše výjimkou a včelky se stále častěji semknou do zimního chomáče, aby se vzájemně zahřály a minimalizovaly spotřebu energie.

Tou dobou už má včelař úly zkontrolovány a zazimovány, přeléčení buď již plně dokončené, anebo čeká na příhodné nižší teploty pro provedení fumigace. O tom všem jsem se rozepsal už v minulém čísle. Práce u samotných včel na včelnici tedy probíhá spíše sporadicky. Na zimu je však třeba uskladnit přebytečné souše (tj. prázdné plásty), které jsou buď nedostavěné, nebo nebyly zaneseny zimními zásobami pylu a nektaru. Abychom předešli znehodnocení tohoto cenného materiálu, který včelkám podstrčíme do medníků při jarním rozvoji, je třeba je opakovaným sířením s pomocí sirných knotů zbavit zaviřeče voskového, jehož zámotky a larvy mohou uskladněné souše zcela zničit. Následné skladování v průvanu na suchém místě by pak již mělo být zárukou jejich bezpečného uchování do jara.

Na opravy či doplnění chybějícího včelařského materiálu jako jsou nástavky, podmety, strůpky či rámy bude dostatek času během dlouhých zimních večerů, v tomto období tedy může včelař věnovat jindy chybějící čas studiu a pročítání literatury či včelařských fór na internetu. Kromě podnětných rad od

zkušenějších včelařících kolegů při tom jistě narazí i na mnohé zajímavosti ze světa pruhovaných obyvatelk úlů, které nezalého laika i méně zkušeného eléva včelařského řemesla jistě překvapí.

Věděli jste, že....

.... včely se vyznačují vlastností zvanou flo-rokonstantnost, tj. jsou věrné jednomu druhu květů? Dokud v přírodě nevykveté jiný hodnotnější druh (ovšem k tomu může dojít i v rámci jednoho dne), létají stále na ten stejný.

.... k získání 0,5 kg vosku spotřebují včely samotné asi 3,5 kg medu? Už tedy chápete, proč je vosk pokládán za nejdražší včelařskou surovinu?

.... povrchové ošetření kovů včelím voskem významně zvyšuje jejich odolnost proti korozi (tj. proti rzi)?

.... naše české včely jsou poměrně mírné, ačkoli z nich hlavně neznalí jedinci mají velký strach? V případě napadení úlu v našich končinách ho brání jen asi 30 bojovnic. Naproti tomu u afrických zabijáckých včel by na vás vystartovalo až na 10 000 nažhavených žihadel!

....nejmírumilovnějším společenstvím včel je bzučící včelí roj? Včely v něm jsou najezeny a obtěžkány zásobami medu, které si v mateřském úlu vzaly „do začátků“ pro založení společenstva nového. Nadto už nemají touhu bránit domov – ten starý již opustily a nový stále ještě nenašly. Usazené poblíž úlu tak pouze čekají, až se vrátí průzkumnice s informací o novém vhodném bydlišti a poté hromadně odlétnou obsadit to nejlepší možné nové působiště.

....krystalizace medu (tedy jeho ztuhnutí) je důkazem jeho kvality? Konzumenti sice upřednostňují med tekutý, jeho tuhnutí je však naprosto přirozenou vlastností především u jarních květových medů. Chcete-li jej uvést opět do tekutého stavu, zahřívajte jej velmi opatrně a při teplotách pouze do 40°C, abyste nezničily nejcennější a nejzdravější látky, které obsahuje.

Sa. TAWASUTA

DĚNÍ U MOHAWKŮ

CYKLOVÝPRAVA 9.10.2021

Devátý říjnový den jsme se o půl deváté sjeli k příbramskému kostelu na náměstí J. A. Alise. Sešlo se zde osm cyklistů, kteří byli odhodláni splnit cíl dnešního dne – dojet na vrch Klobouček. Byli to: Róza, Kámen, Špigy, Mochomůrka, Standa, Mareček, Samotář a Imnu. Zatím je docela frišno, ale to se brzy zlepší.

Od kostela se sjíždí dolů k říčce Litavce a přes Nové Podlesí, kde se posilňujeme jahodami, jedeme nejprve po cyklotrase a poté po silnici přímo do Brd. Aut je minimum, takže se jede pěkně. Po chvíli odbočujeme do lesa a cesta začíná být trochu do kopce. U studánky Pod Kloboučkem ochutná-

váme vodu a fotíme se. V kopci vedoucím ke Kloboučku potkáváme druhou část výpravy – šestičlennou pěší skupinu (Kanyatara, Barmanka, Milanka, která na výpravě získala přezdívku Veverka, Terezka, která na výpravě získala přezdívku Puntá, a Sára). Společně dojedeme a dojdeme až na Klobouček. Tam svačíme, pořizujeme společnou fotku a užíváme si pěkného počasí.

Nyní přichází další rozdělení, nicméně ne na dlouho. Určujeme si místo, kde budeme vařit oběd. Pěší se k němu dopravují kratší cestou, cyklisté delší. Scházíme u památníku partyzánům a kousek od něj vaříme ve dvou týmech buřtguláš. Po obědě a "umytí" nádobí vyhodnocujeme sbírání listů – úkol, který jsme měli plnit při cestě od Kloboučku sem, a jdeme hrát hry. Cílem první hry je nasbírat co nejvíce smrkových větviček ve tvaru šipky. Druhá hra

jsou Lavory – tým schová ešus s jehličím, který musí druhý tým najít a vysypat a zároveň chytat své nepřátele. První i druhá hra končí patem – oba týmy totiž přinesly třicet větviček a zároveň ani jeden tým nevysypal ešus týmu druhého.

Čas běží dál a nám nezbývá, než uklidit ohniště a vypravit se domů – cyklisté na kole, pěší na autobus. U studánky si ještě natočíme trochu vody a pak už rychle do Příbrami. Konec je plánován na šest hodin, nicméně my jedeme relativně rychle, takže jsme doma o půl hodiny dříve.

Po dvou letech za sebou máme další výpravu na kolech, při které jsme ujeli zhruba 23 kilometrů. Mohli jsme v přírodě strávit pěkný a, letos možná naposledy, slunečný den přírodě. Jelikož v září přišlo hodně nováčků, výprava byla rozdělena na dvě části – pěší a cyklo, aby ji zvládli všichni. Cíl obou skupin byl stejný a část dne jsme strávili spolu, jen způsob přepravy byl jiný.

Ga. Imnu

ŠATAZPRAS VYČENICHAL....

Prerod Káněte v Sovu.... Že se dřívější opora rodu Káňat Čiva-va stala na začátku tohoto kmenového roku podrádkyní rodu Sov, to již víme. Nejednoho z nás však zajímalo, jak je možné, že si své svěřence dokázala tak rychle omotat kolem prstu. Opět se však ukázalo, že první dojem často klame. Nešlo totiž o žádné příslovečné obrazné

omotání kolem prstu, Čivi si naše benjamínky doslova omotala rovnou kolem krku. Poté, co se během důkladné teoretické přípravy na svoji novou roli dočetla, že sova dokáže otočit svoji hlavu až o 270 stupňů, rozhodla se, že půjde své soví družině příkladem a začala s tvrdým tréninkem. Zkoprnělým soukmenovcům během lanškrounské celovíkendovky ukázala, že dokáže dokonce mnohem více! Fotografie zachycuje její hlavu již během třetí otočky, limitem byla však až otočka pátá, kdy na jejím krku došly závitý! Očití svědci nad tímto výkonem kroutí hlavou ještě dnes....

Touha po orlích perech může být očištná!

Ano, někdy lze spojit příjemné s užitečným. Vanata Korálka toužila na poslední chvíli před sněmem získat orlí pera týkající se ponoru pod vodou na čas a kamarádům z rodu Vlků zároveň kolegiálně nabídnout možnost předvést záchranu tonoucího. Morče s Liškou nijak neváhali a Korálku okamžitě vydali vodnímu živlu napospas. OP sice zůstala nesplněna pro nízkou hladinu vodní plochy, nicméně Korálka aspoň improvizovaně navolila „bavlnu na půl hodiny bez předpírky“. V době růstu cen energií velmi prozíravý krok, wašte!

- ŠATAZPRAS -

S PÍSNÍ NA RTU

Amazonka (Hop-Trop)

1. Byly krásný naše plány, byla jsi můj celej svět,
čas je vzal a nechal rány, starší jsme jen o pár let.

2. Tenkrát byly děti malé, ale život utíká,
už na táto slyší jinej, i když si tak neříká.

Ref.: Nebe modrý zrcadlí se v řece, která všechno ví,
stejnou barvou jakou měly tvoje oči džínový.

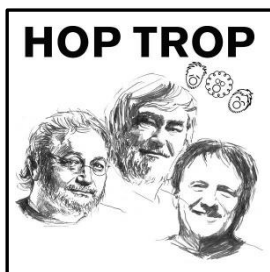
3. Kluci tenkrát, co tě znali, všude, kde jsem s tebou byl,
Amazonka říkávali a já hrdě přisvědčil.

4. Tvoje strachy, že ti mládí pod rukama utíká,
vedly k tomu, že ti nikdo Amazonka neříká.

Ref.: Nebe modrý zrcadlí se....

5. Zlatý kráse cingrlátek, jak sis časem myslela,
vadil možná trampskej šátek, nosit dás' ho nechtěla.

6. Teď jsi víla z paneláku, samá dečka, samej krám,
já si přál jen, abys byla pořád stejná, přísahám,
pořád stejná, přísaháááám....

HRSTKA VTIPŮ

....co nového u zvířátek?....

Do zverimexu vrazí rozzuřený muž s ledním medvědem na vodítku a řve: „Kde je ten šmejď?“ „A kterého máte na mysli?“, ptá se nechápavě prodavačka. „Kterýho? Toho, co mi tu před rokem prodával bílého králíka!“

Zajíce už delší dobu štve medvěd, jednoho večera si počká, až medvěd usne, vlítne mu do doupěte, v ruce klacek, využije momentu překvapení a stluče medvěda do krve. Druhý den se medvěd probudí a svolá celý les na poradu a říká: „Včera mi někdo vtrhnul do doupěte a bezdůvodně mě napadnul! Nevím, jak vypadal, ale všiml jsem si, že měl na hlavě takové dva výrůstky.“ Zajíc říká šnekovi: „Nó, tak koukám, že tady má někdo problém.“

Víte, jak dělá nachlazená kočička? No přece BĎAU.

Letí vrána po lese a huláká: „Krá, krá“, když vtom najednou prásk a narazí do stromu. Padne na záda do mechu a chvíli leží omráčená, pak se konečně probere, zvedne a začne: „Pipipi....kuku, kuku...čimčarárá....hůůů....krucinál, jak vono to bylo?“

Jdou dvě žížaly kolem talíře špaget a jedna říká druhé: „Hele, nějaká demonstrace!“

Víte, co udělá žirafa, když jí plivnete do očí? Podkopne vám žebřík.

V letadle letí medvěd, zajíc a papoušek. Po chvíli papoušek křikne na medvěda: „Hele, medvěd, naval cigáro!“ Medvěda to trochu naštve, ale vyhoví mu. O vteřinu později papoušek zařve: „A kdo mi jako zapálí?“ Medvěd rudne pořád víc, ale papouškovi zapálí. Zajíc se na to kouká a pak že to zkusí taky: „Co je, medvěde, a mně cigáro jako nedáš?“ V medvědovi to už věre, ale cigáro mu dá. „No a co zapálit?“ Medvěd to už nevydrží a papouška i zajíce vyhodí ven z letadla. Jak tak padají k zemi, papoušek se obrátí na zajíce: „Teda, zajíci, na to, že nemáš křídla, seš docela drzej....“

ŠIFROVÁNÍ O BODY

V dnešní várce šifer se ukrývají názvy pěti léčivých bylinek. Tyto bylinky by se v tomto období mohly většině z nás velice hodit ☺. Pokud mi ke správným odpovědím pošlete i na co je která bylinka dobrá, připišu vám 5 bodíků navíc ☺. Správné odpovědi mi nezapomeňte poslat **do 25. listopadu** na moji mailovou adresu **Ludmila.Krnavkova@seznam.cz**.

1. GI DF QS LN ZB MO DF JL OQ QS ZB UW XZ

2. APXLXEBČCXVQRSLXAXNKIXDVWZMŇXUSSUXLLMXE

BYZPRXLMXÉÉKIUMŘXKXAWÝXŘPOCXSDFXKXÁ

3.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	X	Y	Z
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1					2					3					4					5				

$\frac{2}{1}, \frac{5}{1}, \frac{5}{5}$

$\frac{3}{1}, \frac{5}{1}, \frac{3}{4}, \frac{4}{3}, \frac{4}{5}$

4. kŠopALulaVěĚrsmňJ bonLekÉpqrKkAvoňŘpcdSKmtÁb

5. ///-.-/--/-.-/-.-//---/-.-/--/-.-/-.-//

JAVOROVÁ NAŽKA ZÁŘÍ-ŘÍJEN 2021

Bodování starších

1. místo	Ga. Liška	503 bodů	Vlci	100% docházka
2. místo	boj. Bety	499 bodů	Káňata	100% docházka
3. místo	Sg. Sedmikráska	485 bodů	Káňata	
4. místo	Va. Větvička	475 bodů	Káňata	
5. místo	Ga. Vrabčák	414 bodů	Káňata	100% docházka
6. místo	boj. Oheň	413 bodů	Vlci	100% docházka
7. místo	boj. Morče	389 bodů	Vlci	100% docházka
8. místo	hledáč Padák	334 bodů	Vlci	100% docházka
9. místo	Va. IQ	306 bodů	Vlci	
10. místo	Va. Korálka	288 bodů	Vlci	
11. místo	Va. Sasanka	230 bodů	Káňata	
12. místo	boj. Čmelák	164 bodů	Vlci	
13. místo	hledáč Ríša	121 bodů	Vlci	

Bodování mladších

1. místo	hledáč Uhlík	383 bodů	Medvědi	100% docházka
2. místo	hledáč Sýček	361 bodů	Sovy	100% docházka
3. místo	boj. Mrkvička	265 bodů	Sovy	
4. místo	hledáč Drozdík	252 bodů	Medvědi	
5. místo	hledáč Střela	227 bodů	Medvědi	100% docházka
6. místo	hledáč Kachnička	220 bodů	Medvědi	100% docházka
7. místo	hledáč Beruška	214 bodů	Sovy	
8. místo	hledáč Mareček	202 bodů	Medvědi	100% docházka
9. místo	hledáč Beran	200 bodů	Sovy	
10. místo	hledáč Delfín	197 bodů	Sovy	
11. místo	hledáč Motýlek	191 bodů	Koníci	
12. místo	hledáč Šárka	144 bodů	Koníci	
13. místo	hledáč Týna	140 bodů	Koníci	
14. místo	hledáč Nikolka	131 bodů	Koníci	
15. místo	hledáč Ondra	113 bodů	Koníci	
16. místo	hledáč Nikinka	109 bodů	Koníci	
17. místo	hledáč Barča	106 bodů	Koníci	
18. místo	hledáč Očko	100 bodů	Sovy	
19. místo	hledáč Jitřenka	91 bodů	Medvědi	
20. místo	hledáč Vaneska	64 bodů	Medvědi	
21. místo	hledáč Evička	55 bodů	Koníci	

22. místo	hledač Klárka	54 bodů	Koníci
23. místo	hledač Štěpánek	20 bodů	Koníci

Pozn.: zatímco body se postupně sčítají za všechny měsíce od začátku školního roku, údaj o 100% docházce se týká pouze měsíce posledního (aktuálně tedy říjen 2021).

JAVOROVÝ LIST ZÁŘÍ 2021

1. místo	Káňata	450 bodů
2. místo	Vlci	348 bodů
1. místo	Sovy	301 bodů
2. místo	Medvědi	286 bodů
3. místo	Koníci	113 bodů

OBSAH 301. ČÍSLA BK

Slovo úvodem....(Sa. TAWASUTA)	str. 2
Drobky z činnosti kmene (Sa. TAWASUTA)	str. 3
Safari (Sg. Čivava)	str. 4
Zahájení ohniveckého a wagamedského kurzu (Sa. TAWASUTA)	str. 5-6
Výprava do Lanškrouna (boj. Oheň)	str. 7
114. sněm Shawnee (Sa. WATOKNAPA)	str. 8-10
Slavná třináctka Shawnee (Sa. WATOKNAPA)	str. 11
Když se řekne Shawnee.... (Sa. TAWASUTA)	str. 12-13
O obřadech v činnosti ohnivců Midewiwinu (Sa. TUWANAKHA)	str. 14-15
Kde se vzalo roucho? (Sa. TAWASUTA)	str. 16-18
Historické okénko (Ga. Imnu)	str. 19-22
Ohlédnutí za Keňou (Sg. Eddie)	str. 23-25
Včelařský rok (Sa. TAWASUTA)	str. 26-27
Děni u Mohawků (Ga. Imnu)	str. 28-29
Šatazpras vyčenicchal (Sa. TAWASUTA)	str. 30
S písní na rtu (Sa. TAWASUTA)	str. 31
Hrstka vtipů (Sa. TAWASUTA)	str. 32
Šifrování o body (Ra. Lasička)	str. 33
Javorová nažka / Javorový list září-říjen 2021 (Sa. WATOKNAPA)	str. 34-35

Kontakty:

Redakce: brezova.kura@centrum.cz, tel. 601 324 499 (TAWASUTA)

Náčelník kmene: watoknapa@centrum.cz, tel. 773 299 014 (WATOKNAPA)

Web: www.shawnee.cz E-mail: shawnee@centrum.cz Fcb: [Šavani Zábřeh](#)

Náš oddíl stále přijímá nové členy, schůzky v Zábřeze probíhají každé pondělí v 16:30-18:00 (Medvědi) a pátek v 16:00-18:00 (Vlci) na klubovně - Sušilova 65, Zábřeh. Ve Zvoli se scházíme v klubovnách Komunitního centra (bývalé kino ve farní zahradě) ve čtvrtek 16:00-18:00 (Káňata) a v pátek 16:00-18:00 (Sovy) a 16:30-18:00 (Koníci). Rádi vás uvítáme v našich řadách. Přijďte mezi nás osobně v některý z uvedených časů nebo kontaktujte náčelnici (telefon a email výše)!

Toto číslo Březové kůry vyšlo dne 1.11.2021.